

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ОСНОВІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Одеський національний морський університет
Національний університет "Одеська політехніка"

Анотація : Зроблена спроба проведення формалізації процесу фінансового планування на підприємстві, яка спрямована на досягнення цільового стану.

Ключові слова : фінанси, планування, функція, прибуток, система.

IMPROVED FINANCIAL PLANNING ON ENTERPRISE BASED ON A SYSTEM APPROACH

Abstract : *An attempt has been made to formalize the process of financial planning in enterprises, which directly reaches the target country.*

Key words: finance, planning, function, profit, system.

Сучасні умови трансформаційної економіки характеризуються наявністю великої кількості важко передбачуваних факторів, що впливають на фінанси підприємств, внаслідок чого вони постійно перебувають у мінливому стані. Це дає можливість розглядати їх як динамічну, рухливу систему з певною структурою, що складається з безлічі взаємопов'язаних елементів. Коливання кожного з цих елементів впливають один на одного і призводять до коливань у всій системі і, в кінцевому рахунку, до зміни фінансового стану підприємства в цілому [2,с.121 - 123]. Основними характеристиками такої системи є:

1) наявність безлічі факторів (параметрів господарської діяльності), об'єднаних функціональними (міжфакторними) зв'язками: обсяг та структура реалізації, виробництва, товарних залишків, ціна, собівартість, прибуток тощо;

2) функціональні взаємозв'язки параметрів системи, що визначають особливості зміни (динаміки) системи під впливом зовнішніх факторів для процесу [2,с.123 - 124].

Для фінансового управління такими зовнішніми впливами є: безліч параметрів, що задають стан довкілля - кон'юнктурні тенденції ринку та зміни господарського законодавства (неконтрольовані зовнішні впливи); сукупність параметрів його економічного розвитку-управлінські заходи, які плануються до здійснення (контрольовані зовнішні впливи).

З позицій системного підходу фінансове планування, як функція фінансового менеджменту, є процесом послідовного зняття невизначеності щодо майбутніх фінансових результатів і фінансового стану підприємств, поділений на два підпроцеси.

Перший підпроцес включає задачу прийняття рішень з цілепокладання - сукупність процедур з визначення необхідного (цільового, оптимального) фінансового стану підприємства - динамічної фінансової рівноваги, яка ототожнюється з досягненням оптимума цільової функції підприємства в заданих умовах, в якій можна виділити дві складові:

1) максимізація показників кінцевих фінансових результатів (відносних- рентабельність власного капіталу; абсолютних- величина чистого прибутку за період);

2) забезпечення довгострокового прибуткового функціонування. Головна умова життєздатності підприємства - підтримка у будь-який період прийнятного рівня фінансової стійкості.

Таким чином, цільова функція компанії є наближеним аналогом функції Лагранжа з обмеженням і може бути виражена системою двох рівнянь:

$$\text{КФР} = F(L_1, L_2, L_3, \dots, I_1, I_2, I_3) \longrightarrow \max, \quad (1)$$

$$\Phi C (L, \text{ЧОК}, B_3) \geq \Phi C (\text{norm}L, \text{norm}\text{ЧОК}, \text{norm}B_3),$$

де : КФР-кінцеві фінансові результати; , L_1, L_2, L_3 - контрольовані зовнішні впливи; I_1, I_2, I_3 - неконтрольовані зовнішні впливи; ΦC – рівень фінансової стійкості (фінансової стабільності); $L, \text{ЧОК}, B_3, \dots$ - фактори фінансової стійкості, такі як: L , фінансова маневреність і величина чистого оборотного капіталу ЧОК , загальна платоспроможність і частка власних коштів у джерелах фінансування B_3 та ін., norm - нормативні значення показників фінансової стійкості.

Це завдання вирішується у рамках стратегічного фінансового планування.

Другий підпроцес включає завдання прийняття рішення щодо дій сукупності заходів за для досягнення цільового стану та реалізує вибір траєкторії переведення системи в новий стан. Це тактичне або поточне фінансове планування. При цьому визначаються дії об'єкта управління - вибір конкретних фінансових методів, розмірності фінансових важелів, порядок користування фінансовими ресурсами, оптимізація і взаємопов'язання цих елементів в єдиний фінансовий механізм з урахуванням передбачуваних впливів навколишнього середовища. Характеристики фінансової рівноваги вважаються заданими і враховуються як обмеження.

Етапи фінансового планування впорядковуються за ступенем деталізації інформації [1, с.703 - 711]. На першому етапі інформація подається у вигляді абстрактного переліку цілей функціонування підприємства, на останньому етапі у вигляді конкретних даних за розподіленими фінансовими ресурсами і за функціями об'єкта управління, спрямованим на досягнення цільового стану. Результатом є одержання комплексу взаємопов'язаних фінансових показників, які характеризують динамічний розвиток фінансів підприємства в часі, а також його фінансовий стан наприкінці періоду планування та таких складових що створюють оптимальний вектор фінансової політики [2, с. 125-128],

Таким чином, трактування фінансового планування з точки зору системного підходу включає такі елементи:

1. Визначення майбутнього фінансового стану підприємства у вигляді цільової функції, що враховує вимоги максимізації фінансових результатів та забезпечення ліквідності.
2. Визначення траєкторії переведення системи фінансів підприємства в запланований за допомоги вибору та взаємопов'язаних фінансових методів в єдиний фінансовий механізм.
3. Обґрунтування на основі результатів попередніх процедур оптимального вектора фінансової політики у вигляді набору фінансових показників.
4. Закріплення намічених фінансових показників у формі фінансових планів, що відображають доходи та надходження, витрати та відрахування підприємства на період.

На практиці системний підхід у фінансовому плануванні найбільш вдало можна реалізувати в рамках бюджетування процесу розробки та прийняття централізовано встановлюваних показників плану підприємства з використання капітальних, товарно-матеріальних, фінансових ресурсів; залучення джерел фінансування поточної та інвестиційної діяльності ; доходам та витрам; руху грошових коштів; капітальним та фінансовим вкладенням [4, с.188 - 189].

При цьому вся сукупність бюджетів перебуває у тісному взаємозв'язку, у результаті чого зміни значень показників хоча б в одному з бюджетів безпосередньо призводить до відповідної зміни значень показників в інших бюджетах, що дає можливість точного виміру наслідків прийнятих рішень

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: Пер з англ. Київ: Молодь, 1997, 1000с.
2. Захарченко В. І., Меркулов М.М., Балахонова О.В. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі та аудиті: навчальний посібник. Львів: Магнолія-2006, 2012.352с.

3. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки. Затв. наказом МФ України № 170 від 14. 02. 2006р. *Інвестгазета*, 2006. №14. С.4-29.
4. Філіппова С.В, Ананська М.О. Бюджетування як механізм управління розвитком машинобудівного підприємства: монографія. Луганськ: Ноулідж, 2013. 206с.

Ширяєва Людмила Володимирівна, доктор економічних наук ,професор, професор кафедри економіки і фінансів, Одеський національний морський університет, Одеса, e-mail: l.shyriaiva@gmail.com

Shyriaieva Ludmyla V. -doctor of economics, Professor, Professor of the Department of Economics and Finance, Odessa National Maritime University, Odessa, e-mail: l.shyriaiva@gmail.com

Фролова Антоніна Іванівна, студентка, студентка кафедри менеджменту організацій, Національний університет "Одеська політехніка", Одеса, e-mail: antonina0508frolova@stud.op.edu.ua

Frolova Antonina. - student, student of the Department of Management organizations, Odessa National Technical University, Odessa, e-mail: antonina0508frolova@stud.op.edu.ua

